

Κατὰ τῶν νεωτέρων ἐλευθέρων ἔθνῶν τὴν μέθεδον χρειστεύμεν νὰ καταστήσωμεν τοὺς ὀρκωτοὺς, ἃν θέλωμεν νὰ ἀσφαλίσωμεν τὴν ζωὴν, τὴν τιμὴν καὶ τὴν κτῆσιν τῶν πολιτῶν. Τῶν ὀρκωτῶν ἢ κατόστασις, καὶ ἡ τυπογραφία εἶναι οἱ δύο προμαχῶνες [fortresses] τῆς ἐλευθερίας. Ὅπου δὲν εὐρίσκοντο τὰ δύο ταῦτα, ὁ πολίτης εἶναι δούλος, πλεόντερον ἴσως ἢ ὀλιγώτερον, δούλος ὅμως, καὶ ὄχι ἐλεύθερος. Ἰθέλεις νὰ κάμῃς τὸν πολίτην ἐλεύθερον; πίστωσά του, ὅτι καὶ τὰ ἔργα καὶ εἰ λόγοι του δὲν ἔχουν νὰ φοβῶνται ἄλλο παρά τοὺς νόμους. Ἰθέλεις νὰ κάμῃς τόσους φύλακας καὶ φίλους τῆς πατρίδος, ὅσοι εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν πολιτῶν; πληροφόρησε καθέναν τῶν, ὅτι εἰς κάμειαν ἀπὸ τῆς εὐνομούμενης πόλεις δὲν θέλει εὐραῖν πλειετέραν χουζίαν παρά εἰς τὴν πατρίδα του.

Καὶ δὲν γεννᾷ ταῦτο μόνον τὸ καλὸν ἢ τοιαύτη πληροφασία. Ἐλευθεροῦναι ἀκόμη τὸ πολίτευμα ἀπὸ τὴν ἀνάγκην νὰ δαπανᾷ τὰ δημόσια χρήματα διὰ νὰ τρέφῃ ἀργούς εἰς καιρὸν εἰρήνης μισθωτοὺς στρατιώτας [des trou-
pes réglés], πλέον ἐπιτηδείους νὰ βάλλωσιν εἰς κίνδυνον παρά νὰ φυλά-
ξωσι τὴν ἐλευθερίαν. Εἰς τὰ εὐνομούμενα ἔθνη ὁ πόλεμος πρέπει νὰ ᾖ ἔργον τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης, ἐνεργούμενον ἀπ' ὅλους τοὺς ἐπιτηδείους εἰς πόλεμον πολίτας, ἔταν ἔλθῃ τῆς ἀνάγκης ὁ καιρὸς, καὶ ὄχι μέρους πολιτῶν ἑξαιρέτων ἐπάγγελμα. Μόνους τοὺς πελεμῶντας τὴν αὐτόνομον ἐλευθερίαν του συγχωρεῖται εἰς τὸ ἔθνος νὰ ἀντιπολεμῇ· καὶ ἐπειδὴ ὅλοι οἱ πολῖται μετέχουν κοινῶς ἀπὸ τῆς ἐλευθερίας τὰ καλὰ, κοινὸς εἰς ὅλους πρέπει νὰ ᾖ καὶ ὁ ὑπὲρ αὐτῆς πόλεμος, καὶ κοινή ἢ κοινὴ τῶν πολέμου, εὐθὺς ἀποῦ παύσῃ ἢ ἀνάγκη [1].

Εἰς καιρὸν εἰρήνης, πολῖται στρατιῶται ἀναστρεφόμενοι μεταξὺ πολιτῶν ἀσχολουμένων εἰς τέχνας, τέχνην ἔχοντες αὐτοὶ καὶ ἐπάγγελμα τὴν πόλεμον, τί ἔχουν νὰ κάμωσι; ὅ,τι κάμναι καὶ πάσης ἄλλης τέχνης τεχνίτης.

Ἰδῶμεν (α), τί ἐπιθυμεῖ, καὶ εἰς τίνα σκοπὸν ἀπαθλῆπει ὁ τεχνίτης

(1) α Ἐἰ δὲ ὅρα ἐκ Θεῶν πεπραγμένου ἐστὶ, πόλεμος ἐν ἀνθρώποις
 « γίνεσθαι, ἡμᾶς δὴ γρη ἀρχεσθαι μὲν αὐτοῦ ἴσως σχολαίετατα ἔταν δὲ
 « γένηται, καταλύεσθαι ἢ δυνατὸν τάχιστα. » (Πλάτων, Ἰσοτορ.
 σ', 3, § 6.

(2) Ἀνωτέρ. σελ. 48.

εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἔργου του, καὶ εἰς τὴν ἐλπίζουμένην ἀπ' αὐτοῦ ὠφέλειαν. Τὴν αὐτὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὴν αὐτὸν σκοπὸν ἔχει καὶ ὁ ἐξ ἐπαγγέλματος στρατιώτης· τελειοποιεῖς τοῦ ἔργου του εἶναι, καὶ μένῃ πάντοτε ἀνίκητος· τελευτᾷς του σκοπός, ἢ ἀποκτήσῃ πλοῦτον καὶ τιμὴν. Ὁ ἀπλοῦς στρατιώτης διψᾷ καὶ προΐσθαι εἰς μικροῦ τινὸς τάγματος ἡγεμονίαν· ὁ ἡγεμὼν καὶ καταστῆθαι στρατηγός· ὁ στρατηγός, ἀρχιστρατήγος. Ἀλλὰ τοιαύτων ἐπιθυμιῶν πληροῦσις δὲν γίνεται παρὰ εἰς καιρὸν πολέμου. Πολέμους λοιπὸν φυσικὰ κέρτει καὶ ἐπιθυμῆ ὁ ἐξ ἐπαγγέλματος πολεμικός· καὶ εἰς πολεμους καὶ διεγείρη τὸ ἔθνος του, ἂν εἰσκαύεται ἀπὸ τῆ πολιτείας. Ἄν τοῦ λαίψωσιν ἐξωτερικοὶ πόλεμοι καὶ νίκαι, φρονηματοισμένος (1) ἀπὸ τὴν δύναμιν τῶν ἐπείλων, ἀνίκητος θέλει καὶ συνανατρεφέταται καὶ μεταξὺ τῶν εἰρηναίων συμπολιτῶν του. Δὲν τοῦ θεωρεῖ πλέον ὡς ἰσονόμους συμπολίτας, ἀλλ' ὡς ἀνθρώπους χρεῖαν ἔχοντας τῆς προστασίας του· καὶ ἀφροῦμίαν φορὰν καταφρονήσῃ τὴν ἰσονομίαν, δὲν ὑποφέρει πλέον οὐδὲ τὴν ἰσηγορίαν. Ἐκ τούτου ἐριδες, φιλονικίαι, ὕβρεις, πληγαί, καὶ τὸ χειρότερον, διαιρέσεις τῶν πολιτῶν εἰς δύο τάξεις, καὶ μῖσος τρεφόμενον κατὰ μικρὸν εἰς τὰς ψυχὰς, ἕως ἢ οὐξήσῃ καὶ καὶ ἐκτραγῆ εἰς ἐμφύλιον πόλεμον.

Εἰς ὀλίγα λόγια, ἀργεὶ τρεφόμενοι μισοφόροι στρατιῶται, ἂν δὲν κατασταθῶσιν τῆς ἰδίας των πατρίδος τύραννοι, ἐξανάγκης δίδουν ἀφορισμὸν εἰς αὐτὴν καὶ φρονηματοίκεται, καὶ καὶ τυραννῆ ἄλλα ἔθνη, καὶ κινῆ, διὰ πολλὰ μικρὰς αἰτίας, πολέμους κατ' αὐτῶν, συνωδευμένους μὲ ληστείας καὶ φόβους ἀδίκους. Ἀπὸ τὰ μισοφορικὰ στρατεύματα ἐγεννήθησαν οἱ πλείοτεροι πόλεμοι οὐδὲ θέλων παύσειν, ἂν πρῶτον δὲν διερωτῶσιν αἱ πολιτεῖαι καὶ εἰ νόμοι τῶν ἔθνων.

Ἔθνος, το ὄπτιον εἰς καιρὸν εἰρήνης τρέφει πολλὰς χιλιάδας ἀνθρώπων τέχνην ἐπαγγελισμένων τὴν πόλεμον, ἵπως θέλεις καὶ ἰσονομῆ καὶ καὶ εἰρηναύῃ μὲ ἄλλα ἔθνη; πῶς θέλεις καὶ ἐξασθῆ τὴν αὐτονομίαν τῶν ἄλλων ἂν ἔχη πλείετταν δύναμιν, ἢ καὶ φυλάξῃ τὴν ἰδίαν του, ἂν ἔχει ὀλιγώτερον δυνατόν; Τοῦτο εἶναι ἐναντίον τῆς φύσεως (2). Τὰ μεγάλα ἔθνη

(1) « Τὸ γὰρ μὴν φρόνημα αὐτῶν τί ἂν τις λέγει! καὶ γὰρ ἴσως ὁ
 « Οἷός ἐποίησεν ἅμα τῷ δυνασθαι καὶ τὰ φρονήματα αὐξῆσαι τῶν
 « ἀνθρώπων » Ξενοφ. Ἑλλην. ἱστορ. 1, 2, §. 18.

(2) « Ἐθελόντις ἀποθνήσκειν ἐν τῷ πολέμῳ τῶν μισοφόρων εἰς

κατεδούλωσαν πάντοτε τὰ μικρότερα· ὅσα μικρὰ εὐτύχησαν νὰ φύγῃσι τὴν δούλωσιν, τὴν ἀπέφυγαν μὲ δούλωσιν ἔτι μὲ δύναμιν τακτοῦ στρατιωτικοῦ μέρους τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ μεταβαλλόμενοι εἰς ῥοπὴν ὀφθαλμοῦ ἔλασι οἱ πολῖται εἰς στρατιώτας. Καὶ τοῦτο ἀποδείχνει ἀναντιρρήτως ὅτι εἶναι μάταια τὰ τακτὰ στρατεύματα εἰς τὰ μεγάλῃ ἔθνη, ὅπως ἔμπορον νὰ κατασφραξῶσιν, ἀλλ' ἔτι ποτὲ νὰ δουλώσωσιν ἕσα ἔθνη προκρίνουν τὴν ἐλευθερίαν παρά τὴν ζωὴν. Πολὺ ἀκόμη ματαιότερα γίνονται καὶ εἰς τὰ μικρὰ· παρά τὴν ἀδυναμίαν νὰ ὑπερασπίσωσι τὴν ἐλευθερίαν τῶν πολιτῶν κατ' ἔθνων ἰσχυρωτέρων, εἶναι κίνδυνος μὴ δουλώσωσιν αὐτοὶ τὸ ἔθνος εἰς κἀνὲν ἀντόπιον ἢ ξένον δεσπότην. Εἰς τὰ εὐνομούμενα ἔθνη, καὶ ἐξαιρέτως ἔσῃον τὸ Σύνταγμα τῆς πολιτείας εἶναι κοινοβουλευτικόν, ἔλασι οἱ πολῖται χρεωστούν, ὡς εἶπα, εἰς κενὴν ἀνάγκην νὰ πολεμῶσι, χωρὶς νὰ ἦναι κἀνεὶς ἀπ' αὐτοῦς ἐξ ἐπαγγέλματος στρατιώτης· ἔλασι πρέπει νὰ ἔχωσιν ὅπλα, χωρὶς νὰ περιέρχωνται εἰς κενὴν εἰρήνης ὀπλισμένους (1).

Ἐάν εἰς τὰ φημισμένα ἔθνη τῆς Εὐρώπης τὰ μισοφοβικά στρατεύματα ἦναι πολλὰ δύσκολον ἀκόμη νὰ καταργηθῶσι, διὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους ὑποψίας τῶν ἡγεμόνων, ἔσῃον νὰ ἀναφανῆ κἀνεὶς ἀπ' αὐτοῦς, ἀρκετὰ μεγαλόφρων, νὰ δώσῃ πρῶτος τὸ παράδειγμα, καὶ ἀρκετὰ φίλος τῆς ἀληθινῆς δόξης νὰ ἀθανασίῃ τὸ ὄνομά του μὲ τὸ ἐπίθετον ΒΙΡΗΝΟΚΤΗΤΩΝ, καθὼς ἄλλοι ἐνόμισαν μεγάλην δόξαν νὰ ἐνομασθῶσι ΔΩΡΙΚΤΗΤΩΡΕΣ· ἐάν, λέγω, ἦναι δύνασεν εἰς ἐκείνους νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ τὴν

« πάλμπολον ὧν οἱ πλείστοι γίνονται θρασυεῖς καὶ ἀδικοὶ καὶ ὑβρισταὶ » ἀφρονέστατοι σχεδὸν ἀπάντων, ἐκτὸς δὴ τινῶν μάλα ἐλίγων « Πλάτων, Νόμ. 4, σελ. 630 » Πάντες οἱ στρατεύματα ἔχοντες οὗτοι, « ὧν ἂν εἴωνται κρείττους ἔσασθαι, ἀγούσι καὶ φέρουσι » Δημοσθέν. κατὰ Ἀριστοκράτ. σελ. 639.

(1) Dans les républiques, il serait bien dangereux de faire de la profession des armes un état particulier distingué de celui qui a les fonctions civiles. . . On ne prend les armes dans la république, qu'en qualité de défenseur des lois et de la patrie; c'est parce que l'on est citoyen, qu'on se fait pour un temps soldat. MONTESQUIEU, Espr. des lois liv. v. chap. xix.

ἐλθόντων ἐπιδημικῆν ταύτην νόσον (1), εἰς ἡμᾶς, εἰ ὅποιοι μεταξείημεν ἀπὸ τῆν ἀγρῶν δουλείαν εἰς ἐλευθερίαν, καὶ συγκροτοῦμεν, πρώτην πῆ- μερον φεράν, πολιτείαν ἰσόνομον, ἢ πρώτη, ἢ κυρία, ἢ μόνη μας ἀσχολία πρέπει νὰ ᾖ τὴν ἰσωνομίαν ταύτην νὰ φυλάξωμεν, διὰ νὰ καθαραιθῶμεν ἀπ' ὅλας τὰς ἀδικίας, μὲ τὰς ὅποιαις μᾶς ἐμόλυνεν ὅλους τὸ βάρβαρον ἔθνος. Ἐμὲ τακτὰ στρατεύματα κατετροπώσαμεν ἕως τὴν ὥραν ταύτην καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης τοὺς τυράντους μας; "Ὀχι! ἀλλὰ μὲ τὴν ἰεράν ἐντροπήν, ὅτι εἰλωτεύαμεν εἰς βαρβάρους, ἀξίους νὰ δουλεύωσιν αὐτοί, ὡς εἰλωτες, τὰ ἄλλα ἔθνη.

Αἰδώς, Ἀργαῖοι! νῦν ἄρκιον, ἢ ἀπολέοθαι, ἢ σαυθῆναι, καὶ ἀπίσασθαι κακὰ πατέρα.

Ἄφω δυνάμειν ἐλότελα τὸν τύραννον ἀπὸ τὴν πατρίδα μας, γειτονεύοντες ἴθνη φωτισμένα, κυδερνώμενα ἀπὸ ἡγεμόνος φωτισμένους, τύραννον ἄλλον νὰ ἐπιβῶμεθ' ἐξωθεν δὲν ἔχομεν πλέον κἀνέναν.

Ἄλλ' ὅς ὑποθέσωμεν καὶ τοῦτο, ἔτι ὠρέγη κἀνέν ἄλλο ἔθνος νὰ μετα- μωρλώσῃ, ἢ καὶ νὰ καταργήσῃ τὴν πολιτικὴν μας ὑπαρξίν καὶ αὐτενο-μίαν, μὲ πρόφασιν ὅτι δὲν συμφέρει εἰς αὐτὸ νὰ κυβερνῶνται οἱ Γραικοί, ὡς θέλουσιν. Ἐπὶ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ συγχωρήσῃτε εἰς τοῖς ξένους ἔργον, τὸ ὅποιον, ὡς δημοσίον ἀδικίαν, δὲν ἐσυγχωρήσῃτε οὔτε εἰς τὴν Κομισθητικὴν, οὔτε εἰς τὴν Περματελεσιτικὴν ἐξουσίαν; (2) Ἐπὶ πῶς εἶναι δυνατόν, μετὰ τόσοις ἀγῶνας ἐνδόξους, ὅσους ἡγωνίσθητε, ἐντροπόμενοι τὴν δουλείαν, νὰ ὑπεφέρατε τὴν ἐντροπήν ξένων αὐτοκλήτων νομοθετῶν τῆς πολιτείας σας;

Αἰδώς, Ἀργαῖοι! . . . . .

Μίαν μόνον φωνὴν ἔχετε νὰ ἐκφωνήσῃτε ἀναπόφωτος τὸ, "Ὀχι! Ἐπεὶ εἰς ἐκτελέσειτε τὸν πόλεμον τῆς τυραννίας εἰς ἑσᾶς ἀφίνων καὶ θεῶν καὶ ἀνθρώπων νόμοι τὴν ἀνακαλλοστρίωντον ἐξουσίαν νὰ κτίσῃτε τὴν πολιτείαν

(1) Une maladie nouvelle ets répandue en Europe; elle a saisi nos princes, et leur fait entretenir un nombre désordonné de troubles. Elle a ses redoublemens, et elle devient nécessairement contagieuse, etc MONTESQUIEU, Espr. des lois, livr. xiiij, chap. xvij.

(2) Ἴδε προσωρ. Ἑλλ. πολιτ. ἀριθμ. μὲ καὶ π'.

σας. Ὁρόσετε μόνον νὰ μὴ δεχθῆτε ξένον οἰκοδόμουν, καὶ ξένος οἰκοδόμος δὲν θέλει δεῖξεν πρότερον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οὔτ' εἰς τοὺς ἐν Μικρασίῳ, οὔτ' εἰς τοὺς ἐν Σκλαβίῳ· ἔχετε πλέον νὰ ὀμνύετε· οἱ λαμπροὶ ἀγῶνές σας ἐγέννησαν νέον ἄλλον ἔρκον, ὅχι ὀλιγώτερον ἰερόν. **ΜΑ ΤΟΥΣ ΝΙΚΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ!** Μὴν ἀμφισβῆτε, ὅτι ὅλα τὰ φωτισμένα ἔθνη θέλουσι σεβασθῆν τὸν ἔρκον τοῦτον· ἔλαι θέλουσι σᾶς ἐπαινέσειν, καὶ πολλοὶ ἐξ' αὐτῶν καὶ σᾶς βοηθήσειν νὰ τὸν φυλάξετε.

Ἐπιπέτω καὶ ἄλλο πλῆθος ἀδύνατον καὶ τὸ ὑποβίτω κινούμενος ἀπὸ τὴν φήμην, ἥτις μεταξὺ πολλῶν ἀτόπων ἐθρύλλησε καὶ τοῦτο· ὅτι μελετοῦνται νὰ σᾶς προσάλλωσι διαλλαγὰς μὲ τὸν τούρκον, καὶ νὰ μεσιτεύωσι, νὰ σᾶς συγχωρήσῃ ὡς μετανοούντις ἀποστάτας, καὶ νὰ σᾶς ἐξαναδέσῃ πάλιν εἰς τὸν ζυγὸν αὐτοῦ. Μὴ πιστεύετε, ὅτι κἀνίνας ἀλλογενὲς ἔχει ποτὲ νὰ σᾶς παραδώσῃ εἰς τοῦ κυρίου τὸ στέρας· ἂν τολμήσῃ τις ἀπὸ τοῦς ὀμογενεῖς νὰ σᾶς προσάλλῃ τοιαύτας σπειδῆς μὲ τὸν ἄσπονδον ἐχθρὸν τῆς Ἑλλάδος, στείλετέ τον εἰς τοὺς κόρυμβας, ἢ μᾶλλον κλείσατέ τον εἰς νεσοκορμαῖον ὡς μωρόν. Ἐλευθερίαν ἢ θάνατον, μέτρον τούτων νὰ ἐπιλέξετε τίποτ' ἄλλο δὲν σᾶς ἔμεινε πλέον. Μόνον τῆς δυστυχιστάτης Χίου τὸ παραδειγμα ἀρκεῖ νὰ σᾶς διδάξῃ, ποῖα θείλ' εἶσθαι ἡ τύχη σας, ἂν καταδικθῆτε νὰ ζητήσετε συγχώρησιν ἀπὸ τὸν τούρκον. Ὁ μακελλάριος Σουλτάνος νὰ συγχωρήσῃ; Ποίους; τοὺς νικητὰς του; Ἄφου τὸν ἐκατατροπώσετε καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, εἰς αὐτὸν μένει νὰ σᾶς ζητήσῃ συγχώρησιν, ἂν ἡ δικαία τοῦ Θεοῦ ὀργὴ τὸν παραδώσῃ εἰς χεῖρας σας· ὁ ληστής καὶ φανευτὴς τῶν Ἑλλήνων χροῖσται νὰ παρακλήσῃ ταπεινοῖς τοῦς Ἑλληνας νὰ τοῦ χερίσωσι τὴν ζωήν. Ναι! φίλοι ἑμογεῖς, ἐθυμῆθητε πάλιν τὸν ἔρκον σας· **ΜΑ ΤΟΥΣ ΝΙΚΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ!** καὶ δὲν θέλετ' ὑπεφῆρην, οὔτε Τούρκοι πλέον νὰ σᾶς κυβερνώσιν, οὔτε ἄλλοις τις ἐξωθεν ἀνάλεκτος νὰ σᾶς δώσῃ νόμους κυβερνήσεως.

Ὁ ἱερώτατος ὁμοῖς ἔρκος εὔτερος δὲν σᾶς ὀποχρεῖται μόνον νὰ ἦθε σᾶς εἰ κτίσται τῆς πολιτείας· βικρύτερον ἀσυγκρίτως ἄλλο χρεῖς ἐπιβίβηαι εἰς ὄλους· Ἡεῖον; νὰ τὴν κτίσατε εἰς τὴν πέτραν καὶ ὄχι εἰς τὴν ἄμμου. Ἡ πέτρα, μολὲς ἰσχυρὸς βαρβάρικος τοιαύτης οἰκοδομῆς, εἶναι ἡ ἐννοσις τῆς Πολιτικῆς μὲ τὴν Ἡθικὴν. Ἄν χωρίσατε τὰ δύο ταῦτα, μὴν ἐλπίζετε ν' ἀπολαύσατε ποτὲ, τὴν ὁποίαν ἐφραυτάζεσθε ἔτι ἔμελλε νὰ σᾶς εἶσῃ εὐδυνάμειον ἢ κατάργησις τῆς Τουρκικῆς τυραννίας. Ὁ χωρισμὸς αὐτῶν εἰς ὅσον θέλει γεννηθῆσιν μεταξὺ σας νέους ἄλλους Τούρκους, τὸσον πλέον μωροῦς, ἔτερον

ἔχουν νὰ ἐπαγγέλλωνται καὶ χριστιανοί. Προσέχετε καλὰ, μὴν ὑποφέρετε ζυγὸν δμογενῶν δεσποτῶν, οἱ ὅποιοι εὐκόλῃ θέλουσιν ἐνωθῆναι μὲ ἄλλους δεσπότες, ἂν ἔλθωσιν εἰς γῆν νὰ κρατύνωσι τὴν δεσποτείαν των. Διὰ τὴν ἀποφυγὴν καὶ τούτου τὸ κακόν, ὑψώσατε καὶ πάλιν τὸν ἱερὸν ὕρκον. ΠΛΑΤΟΥΣ ΝΙΚΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ (1) καὶ κάνεις ἀπὸ αἴας δὲν θέλει τελμῆσαι νὰ διασπῶσθαι τοὺς ἑμογενεῖς του.

Χωρὶς ἄρχοντας κἀνὲν ἔθνος βεβῆκα δὲν ἔμπορεῖ νὰ κυβερνᾶται· ἀλλὰ καὶ ἄρχοντες καὶ ἄρχόμενοι χρῆσαστοῦν νὰ ὑπακούωσιν εἰς ἓνα μόνον, χειροτονημένον μὲ τὰς ψήφους τοῦ ἔθνους, ὑπέρτατον ἄρχοντα, τὸν νόμον. Ὡς ἀπὸ τὰ κυριώτερα τοῦ πολιτικοῦ συντάγματος ἀρῆρον βλέπετε ὅτι εἶναι ἡ ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ἐκλογή τῶν Βουλευτῶν σας. Ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν ταύτην κρέμεται ἡ στερότης τῆς Πολιτικῆς οἰκοδομῆς, ἔάν ἄλλοθὺς ἐκλέγτετε τοὺς ἀξίους νὰ διοικῶσι τὰ κοινὰ· ἔάν δὲν ἀποκλείετε κἀνένα πολίτην ἀπ' ἀρχοντικὸν ἢ βουλευτικὸν κἀνὲν ἀξίωμα, ὅταν ἔχη τὴν ἐπιστήμην νὰ τὸ ἐνεργήσῃ εἰς κοινὴν ὠφελείαν τοῦ ἔθνους· ἔάν δὲν συγχωρεῖτε εἰς κανένα νὰ κρατῇ πελυμοनीως τὸ αὐτὸ ἀξίωμα.

Ἄλλ' αἱ κακαὶ ἐκλογαὶ ὑποθέτουν, ὡς εἶπα, καὶ εἰς τοὺς ἐκλέγοντας καὶ εἰς τοὺς ἐκλεγμένους ἐμπειρίαν καὶ πραγματικὴν καὶ προσωπικὴν πολλήν, τὴν ὁποίαν διὰ νὰ πληθύνωμεν (πάλιν τὸ λέγω) χρῆσαστοῦμεν ἐξ ἀνάγκης νὰ φροντίσωμεν τὴν ἐξάπλωσιν τῶν φώτων εἰς ὅλον τὸ ἔθνος, ἐμποδιζομένην ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῆς τυραννίας, καὶ ἐμποδιζομένην ἀκόμη τὴν ὄρην ταύτην, εἰσοῦ νὰ τελειώσωμεν τὸν κατὰ τοῦ τυράννου πόλεμον.

Ἐάν ὅμως ὁ πόλεμος γίνεται ἐμπόδιον τῆς παιδείας, δὲν πρέπει διὰ τοῦτο νὰ τῆ ἀμαλθήσωμεν ὁλότελλῃ. (Ὡς ὅλοι μας εἴπε ἀπκίδευσται νέοι, οὗτ' ὅλοι εἰ δυνατοὶ νὰ τοὺς παιδεύωσιν, εἶναι ἱκανοὶ νὰ ἐνδουθώσιν ὑπὸν. Εἰς ἕκαστον τὰ ἐλευθερωμένα μέρη τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ κατασταθῶσι σχολεῖα διὰ τὰ στοιχειώδη καὶ μαθηματικά, ἕως ἡ ἐπιθυμητὴ εἰρήνη νὰ μᾶς συγχωρήσῃ ν' ἀπεκαταστήσωμεν εἰς τὸ τελειότερον τὴν ὁποίαν καὶ ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἔτι στενάζοντες ἠρξίναμεν παράδωσιν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν. Ὅταν εἰ Ἀθηναῖοι ἐπελέμουν τοὺς Πέρσας, εἰ φιλαυθροπότατοι Ἐρσιζήναι ἐπέλεξαν διδασκάλους διὰ νὰ διδάσκωσι τὰ τέχνη τῶν παλαρῶντων (1)

(1) » Οἱ πλείστοι τῶν Ἀθηναίων ὑπεξέθεντο γονέας καὶ γυναικας εἰς

Ε.Υ.Μ. της Κ.τ.Π
ΔΑΝΝΙΝΑ 2006

Οἱ τολυαῖπωροι Χῖοι ἤθελαν εἶσθαι σήμερον οἱ Τροϊζήνιοι τῆς Ἑλλάδος, εἴαν ἡ μωρία τινῶν ὁμογενῶν δὲν εἶδ' ἀφορμὴν εἰς τοὺς βαρβαρωτέρους τῶν Περσῶν Τούρκους νὰ ἀφανίσωσιν τὴν λαμπροτάτην ἄλκην τῶν Νήσων. Οἱ μωροὶ οὗτοι αὐτόκλητοι ἐλευθερωταὶ (1) τῶν πόλεων, ἀδικοῦντες τοὺς Χίους, ἠδίκησαν ἄλλην τὴν Ἑλλάδα. Τῆς μόνης πλουσίας τῶν βιβλιοθήκης ὁ ἀφανισμὸς, διὰ νὰ σιωπήσω ὅσα ἄλλα πάνδεινα καὶ φρικτὰ κακὰ ἔπαθαν ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, βραδύνη διὰ πολὺν καιρὸν τὴν ἐξάπλωσιν τῶν φώτων εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἀπὸ τὰ στοιχειώδη ταῦτα μαθήματα, δύο μάλιστα εἰς τὴν παροῦσαν μας κατάστασιν φαίνονται ἀναγκαῖα, καὶ τόσοι πλέον εὐκόλα, ὅσον ἔχουν μαθητὰς ἀνήλικα, καὶ ἀκολούθως ἀχρηστὰ εἰς πόλεμον παιδείαν· πρῶτον εἶναι τῶν κοινῶν γραμμάτων ἢ μάθησις διὰ τῆς ἀλληλοδιδασκτικῆς μεθόδου, καὶ δεύτερον τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης ἢ γραμμῆς. Ἀπὸ τοὺς εὐρισκομένους ἔτι εἰς τὴν φωτισμένην Εὐρώπην νέους μας κενεῖς δὲν εἶναι σχεδὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης ἀμαθῆς, καὶ πολλοὶ ἐγνώρισαν καὶ τὴν ἀλληλοδιδασκτικὴν μέθοδον. Αὐτοὺς ὅλους χρειασιεῖ τὸ πολίτευμα νὰ προσκαλέσῃ καὶ νὰ τοὺς διορίσῃ, ἄλλους εἰς διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, ἄλλους εἰς Ἑλληνικῶν καὶ ξένων συγγραμμάτων ὀφειλῶν μεταφράσεις ἐκ τῶν ἑσπείων καὶ οἱ μεταφρασταὶ θέλουν ἀπολαύσειν μὲ αὐτάρκειαν τὰ ὅσα στερεοῦνται, διὰ τὰς παρούσας περιστάσεις, ἀναγκαῖα πρὸς ζωὴν, καὶ τὸ γένος δι

» Τροϊζήνα, φιλοτίμως πᾶνυ τῶν Τροϊζηνίων ὑποδαχομένων· καὶ γὰρ τρέφειν
 » ἐψηφίσαντο δημοσίᾳ, δύο ἐβουλοῦς ἐκάστη διδόντες, καὶ τῆς ἐπιώρας
 » λαμβάνειν τοὺς παῖδας ἐξεῖναι πανταχόθεν, ἔτι δ' ὑπὲρ αὐτῶν διδασκαλί-
 » λους τελεῖν μισθοῦς. Τὸ δὲ ψήφισμα Νικαγόρας ἔγραψε.» Πλουτάρχ. Θε-
 μιστοκλ. § 10. Δακρύω, μ' ἔλεγ' ἕνας ἀπὸ τοὺς φίλους μου, ἀπορῶ, θαυ-
 μάζω, δὲν ἤξεύρω τί γίνωμαι, ὅσκις ἀναγνώσῃ τὸ ψήφισμα τοῦτο τῶν
 Τροϊζηνίων· εἰ δὲν μὲ λέγεις, διὰ τί; Διότι, τὸν ἀπεκρίθην, ἔνωσαν οἱ κα-
 λοὶ Τροϊζήνιοι τὴν Ἡθικὴν μὲ τὴν Πολιτικὴν· ὅσαι πράξεις γεννῶνται ἀπὸ
 τὴν ἔνωσιν ταύτην εἶναι ὅλαι θαυμασταί. Καὶ εἰ διὰ τί (μ' ἐρώτησε καὶ
 δεύτερον) νὰ μὴν εὐρεθῇ καὶ κἀνένας Νικαγόρας εἰς τὰ βουλευτήρια τῶν
 πολὺ υστερότερον παρὰ τοὺς Τροϊζηνίους Εὐρωπαίων; Εἰς τοῦτο δὲν εἶχα
 πλεονεξίαν νὰ τὸν ἀποκριθῶ.

(1) Ἦνας ἀπὸ αὐτοὺς ἐπωνομάσθη καὶ Λυκεῦργος I· διὰ τί ὄχι Λύκος;

αὐτῶν ὠφελίμους πολλὰς γνώσεις, ἀναγκαίως εἰς εὐνόμου πολιτείας κατὰ-
στασιν.

Ἔστιν μέγα καλόν, παραδείγματος χάριν, δὲν ἤθελε προξενήταιν εἰς τὴν
πατρίδα του, ἀν' ἐμετάφραζε τις τὰ Ἱθιακὰ τεῦτα τοῦ Ἀριστοτέλους, τὰ
Ἀπομνημονεύματα τοῦ Ξενοφῶντος, τὸν Γοργίαν τοῦ Πλάτωνος, πολλὰ τοῦ
Πλουτάρχου βιβλία, καὶ ἄλλα τοιαῦτα συγγράμματα, λείψανα τῆς σο-
φίας τῶν ἀειδήμων προγόνων μας, τὰ ἐποίησιν οἱ φωτισμένοι τῆς Εὐρώπης
λαοὶ ἠξιώθησαν ν' ἀναγνωσκῶσι πρὸ πολλοῦ, καθέννας εἰς τὴν μητρικὴν του
γλῶσσαν. Ἔστιν καλόν, ἀν' ἐμετάφραζεν ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν, ἢ κἀμίαν
ἄλλην ξένην γλῶσσαν, ἐν ἀπὸ τὰ ἀναρίθμητα γεωπονικὰ συγγράμματα,
τώρα μάλιστα, ὅτε ἔχομεν χάριν νὰ καλλιεργήσωμεν τὴν ἐρημοθεῖσαν ἀπὸ
τὸν ἄνομον τύραντον πολύκαρπον καὶ πύγκαρπον τῆς Ἑλλάδος γῆν.

Τὰ ἀπὸ τῆς γεωργίας καλὰ εἶναι πολλὰ καὶ μεγάλα. Ἀπὸ τὴν αὐξάνει
αὐτῆς αὐξάνουσι οἱ τέχναι καὶ τὸ ἐμπόριον (1). Αὐτὴ πλουτίζει ὅχι μόνον
τοὺς οἴκους τῶν πολιτῶν μὲ τὴν ἀπόλαυσιν ὄλων τῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ
τὰς ψυχὰς των μὲ ἡλιχρηστά. Αὐτὴ σώζει τοὺς νόμους, τὴν πολιτείαν,
τὴν ἐλευθερίαν διότι κἀμνει τοὺς πολίτας φίλους τῆς δικαιοσύνης, φίλους
τῆς εἰρήνης, καὶ δυνατοὺς ν' ἀντιπολεμῶσι τοὺς πολεμῶντας τὴν εἰρήνην
αὐτῶν (2)· εἰς ἕνα λόγον, αὐτὴ ἀληθῶς ἐνώνει τὴν Ἱθιακὴν μὲ τὴν Πολιτικὴν,
ἀπὸ τῶν ὁπίων τὴν ἔκαστον μὴν ἔχει πλέον νὰ ἐλπίζῃ τὴν εὐδαιμονίαν
τῆς ἡ Ἑλλάδος, παρὰ ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τοῦ τυράννου. Ἔτι μᾶλλον ὠφελ-
εῖ, νὰ ἀποτινάξωμεν τὸν ἄνομον αὐτοῦ ζυγόν, ἀν' δὲν φροντίσωμεν νὰ φυ-
λαχθῶμεν ἀπὸ νέους ἄλλους ζυγούς, χαλκευμένους ἀπὸ τὰς ἰδίαις ἡμῶν
ἀνομίαις; Μόνον τούτου προφύλαξις εἶναι, νὰ ὑποταχθῶμεν ἑοσι βέβαιον εἰς
ζυγὸν δικαίων νομῶν, ζυγὸν ἐλαφρότατον, ἑπαιδὴ δὲν εἶναι διάφορος ἀπὸ

(1) « Ἐφη τὴν γεωργίαν τῶν ἄλλων τεχνῶν μητέρα καὶ τροφὸν εἶναι.
» Εὐ μὲν γὰρ φερομένης τῆς γεωργίας, ἔρρωνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι ὁμο-
» σαι· ὅπου δ' ἂν ἀναγκασθῇ ἡ γῆ χερσεύεσθαι, ἀποτίθενται καὶ αἱ ἄλλαι
» τέχναι σχεδὸν τι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. » Ξενοφ. Ὀίκο-
» νομικ. 2, 17.

(2) « Οὕτως ἐρωτᾷ δριμύνην εἰρήνης ἐνεργάζεται καὶ ταχὺν ἔσθ' ἀπὸ γῆς
» βίος· ἐν ᾧ καὶ τῆς πολεμικῆς εὐτολμίας τὸ μὲν ὑπερμαχητικὸν τοῦ οἰ-

τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ. Πάλιν τὸ λέγω (διότι συμφέρει νὰ λέγωνται καὶ νὰ μεταλέγωνται συχνὰ τὰ ἀληθινὰ συμφέροντα εἰς τοὺς ἀνθρώπους)· ὅστις μετὰ χάρως δὲν ὑποβάλλει τὸν αὐχένα του εἰς τὸν ζυγὸν τῆς ἰσονομίας, ἐκεῖνος μεταπερδᾷ ἀπὸ τῆν ποιήμην τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ θηριοτροφεῖον τοῦ Μωάμεθ.

Ἄπο φρικτῆς ἀνομίας σχολεῖον ἐξιπηδήσαμεν ὅλοι, τοῦ ἀγρίου τυράννου τὸ σχολεῖον, μολυσμένοι ὅλοι, ἄλλος πολὺ, ἄλλος ὀλίγον μὲ τῆς φιλαρχίας καὶ τῆς πλεονεξίας τὴν παράνομον βλαπτήν (1). Μόνη ἢ μετάνοια δύναται νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τῆς ἀναγκαίας ἐξμολογήσεως ταύτης τὴν ἐντροπήν. Ἄς ληημονήσωμεν τὸ γρηγορώτερον τῆς παρανομίας τὰ μαθήματα. Μὴν ἀφήσωμεν μὴδὲ τὸ παραμικρὸν λείψανον τῆς μιαιφάνου Ταυρκικῆς ζύμης εἰς τὴν νέαν μᾶς ταύτην ἀναζύμωσιν. Ἄδελφοί, ἴσοι κατὰ πάντα, πλὴν τῆς ἐξουχίας ἀνισότητος, τὴν ὁποῖαν γεννᾷ ἡ ἀρετὴ, δεσπότας ἄλλους μὴ γνωρίζομεν παρὰ τοὺς νόμους.

Οἱ δεσπότες μᾶς νόμοι, ἀν θέλωσι νὰ ταῦς σιδηώμεθα, πρέπει νὰ γίνωμι ὀλίγοι, σύνταμοι, σαφεῖς, κοινοὶ δεῖ ἕλεος τοὺς πολίτας, χωρὶς προνομία ἢ ἐξαίρεσιν κλημῖαν (2), καὶ τοιοῦται, ὅποιοι νὰ διορθώνωσιν τὰ ἔθνη, καὶ ν' ἀναγκάζωσιν εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἀρετῆς. Ἡ ἀρετὴ, καθὼς ὅλα τῶν ἀνθρώπων αἱ πράξεις, κρέμεται τὸ πλείον ἀπὸ τὴν συνήθειαν (3), ἣτις κατὰ μικρὸν τὴν μεταβάλλει εἰς ἕξιν. Εἰς πολιτείαν, ὅπου βασιλεύει ἡ εὐνομία, ὁ κακὸς πολίτης ἀναγκάζεται τὴν ἀρχὴν

« κείου δεαμένει καὶ πάρεστι, τὸ δ' εἰς ἀδικίαν καὶ πλεονεξίαν ἀνειμένον
 « ἐκκέκεσται. Διὸ καὶ τὴν γεωργίαν ὁ Νουμάς, εἶον εἰρήνης φίλτρον ἀνεμί-
 « ξητο τοῖς πολίταις, μᾶλλον ὡς ἠθοποιὸν, ἢ πλουτοποιὸν ἀγαπήσας
 « τέχνην. » Πουταρχ. Νουμ. § 16.

(1) « Βασιλέως ὑπακούοντος λόγον ἀδικον, πάντες οἱ ὑπ' αὐτὸν πα-
 « ράνομοι » Περικλ. Σολομ. κβ', 12.

(2) « Μὴδὲ νόμον ἐξεῖναι ἴπ' ἀνδρὶ θεῖναι, εἴαν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πᾶ-
 « σιν Ἀθηναίοις τιθῆ. » Δημοσθεν. Κατὰ Τιμοκρ. σελ. 719.

(3) Ἴδε ἀνωτέρω (σελ. κς', σημ. 2), τί λέγει ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τῆς δυνάμεως τῶν Νόμων νὰ γεννῶσι τὴν ἀρετὴν διὰ τῆς συνήθειας. Ἐν ἀπὸ τὰ σημεῖα τοῦ καλοῦ νόμου, λέγει καὶ ὁ Βόηθων, εἶναι νὰ γεννᾷ τὴν

νὰ αἰθεταί τοὺς νόμους, διὰ τὸν φόβον μὴ τὸν κολάσωσιν οἱ νόμοι· ἀλλ' ἀφοῦ μίαν φοράν συνειθίσῃ εἰς τὴν φυλακὴν τῶν νόμων, ἀφοῦ πληροφορηθῇ, ὅτι εἰς αὐτοὺς εὐρίσκει τὴν ἡσυχίαν, τὴν εἰρήνην, καὶ τὴν ἄδειαν νὰ κἀμνη, πλὴν ἀδικίας, ὅ,τι ἀγαπᾷ, μὴν ἀμφιβάλλῃ, ὅτι θέλει ἀγαπήσῃ τοὺς νόμους, ἂν δὲν ἐθνηρώθῃ παντάπασι καὶ τοιαῦτα θηρία, κατ' εὐτυχίαν, δὲν γεννῶνται πλὴν εἰς ἐκεῖνα τὰ ἔθνη, ἕσα κυβερνῶνται, καθὼς οἱ Τούρκοι, ἀπὸ νόμους θηριώδεις. Ὅθεν εἰς τῶν νόμων τὴν σύνταξιν χρεωστοῦμεν νὰ στρέψωμεν ἕλκον μας τὴν προσοχίαν. Ἐὰν θεμέλιά των, περιχόμενα εἰς τὸ Ἱερωτικὸν τῆς Ἑλλάδος πολιτείας, εἶναι ἀρετὰ ἰσχυρὰ· δὲν εἶναι ἕμωι πλὴν θεμέλια, προσμένοντα τὴν λοιπὴν ἐξουσίαν· ἥτις νὰ τελειωθῇ δὲν ἔμπορεῖ, ἂν δὲν διωχθῶσιν ἐξοτελεῖ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τῆς Ἑλλάδος οἱ λησταί.

Εἰς τὸν κατὰ ληστῶν πόλεμον πρέπει λοιπὸν νὰ ἰσχυροποιήσῃς νύκτα καὶ ἡμέραν, ἕως νὰ ἐξολοθρεύσῃς ἐξ αὐτῶν, ὅσους ἀπαντᾷτε ὑπλισμένους μὴ σκοπὸν νὰ ἐξολοθρεύσωσιν ἕλκον τὸ Ἑλληνικὸν γένος· τὸν πόλεμον, ὡς μόνον ἐλπίδα καὶ καταφυγὴν σας μεριμνήσατε νὰ ἰσχυροποιήσῃτε· ἢ ἰσχυροποιήσῃς του εἶναι τὰ χρήματα, τῶν ὑποίων τὴν ἴσῃ ταύτην δὲν ἔχετε πρὸς δύο μόνον πηγὰς. Ἡ πρώτη εἶναι οἱ χρεωστούμενοι ἀπ' ἄλλους ἀναλόγως μὴ καθενὸς τὴν δύναμιν φόρου τοὺς ὁποῖους ἀπροφασίστως χρεωστὴν νὰ πληρώσῃ, ὅστις ἀληθῶς ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα. Ἡ δευτέρα πηγή τρέφεται ἀπ' ὅταν ἡ πατρίς ἔλαβεν ἢ ἐλπίζει νὰ λάβῃ δωρεὰς ἀπὸ τοὺς πλουσίους μας (1). Αὐτὸς ὁ πόλεμος ἄρχισεν ν' ἀνοίγῃ πηγὴν χρημά-

ἀρετὴν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ὑποίων. *Lex bona censori debet, quae sit. generans virtutem in subditis.* Βασίς, *Legum leges, Aphorism. VII.* Ἐξέτασε ἀκόμη καὶ τὸ σαφὲν συγγραμμάτιον τοῦ *De Tralacv, quae sit bona leges quod est in subditis la morale d'un peuple;*

(1) Ἀπὸ τοὺς καὶ νόμον καὶ τὸ πρῶτον. Ἑλληνας πλουσίους εἶνα μόνον ἀρκοῦμαι νὰ ὀνομάσω, τὸν Βαρδύλειον. Ὑπὲρ τὰς ἑξακοσίας χιλιάδας Ῥουμῶν εἰδὲν πάντησαν ἕως τῶρα ὁ γενναῖος αὐτὸς πολίτης εἰς τὰς χρεῖας τῆς πατρίδος. Ἐπιθύμουν νὰ μάθω, ἕ ποῖος στέφανος, ποῖα ταινία, ποῖον παράσημον ἀρκεῖ νὰ ἀνταμαίψῃ τοιαύτους πολίτας; Μίαν ἀμοιβὴν ἀνταξίαν ἐγὼ γνωρίζω, τὴν δικαίαν δὲν εἶναι εἰς κἀνεὸς ἐξουσίαν, οὔτε νὰ δώσῃ οὔτε νὰ στειρήσῃ τὸν ἀξίον αὐτῆς· τὴν ἀνεκλάλητον ἡδονὴν τῆς

των τρίτην, τῶν τυράννων μας τὰ πλούτη· τὴν ἑποίαν μέλλει νὰ πλατύνη τόσον πλειότερον, ἔσον ἀνδρείότερα τοὺς πολεμήσατε, καὶ φρονιμώτερα τὰ οἰκονομήσατε. Οἰκονομοῦνται δὲ, ὅχι συγχωρούμενα νὰ γίνωνται ἔλα τῶν στρατευομένων λάφυρα· ἀλλ' ἔταν, ἠφεῦ ὁ δημόσιος θησαυρὸς ἐξαιρέση τὰ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα εἰς τὴν πατρίδα, μειράζωνται τὰ λοιπὰ μὲ δικαιοσύνην εἰς τοὺς ἀγωνιζομένους ὑπὲρ τῆς πατρίδος.

Καὶ τὴν πιζικὴν καὶ τὴν ναυτικὴν δύναμιν χρεωστεῖτε ν' αὐξήσετε· ἀλλὰ μάλιστα τὴν ναυτικὴν, ἣ ἑποία θέλει προξενήσειν μεγάλα κακὰ εἰς τὸν τύραννον, καὶ ἔβαλεν ἐμπειδίσειν ἔσα μᾶς ἐκακοποίησεν αὐτὸς, ἂν ἦτον ἰσχυρωτέρα καὶ τὸ πλῆθος καὶ τὸ μέγεθος. Ἡ ναυτικὴ δύναμις ἔσωσα τοὺς προγόνους μας ἀπὸ τὸν βάρβαρον δεσπότην τῆς Περσίας, ὅστις ἦτο πολλὰ δυνατιώτερος τοῦ τυράννου μας. Ἐκεῖνος ἐπολέμει ἀνδρείως ὀπλισμένους Ἕλληνας· ὁ ἀνακτορὸς Σουλτάνος σφάζει τοὺς κατὰ πόλεις διατρίβοντας ἀόπλους καὶ ἀθώους ἀνδρας, γυναῖκας, γέροντας, ἀνήλικα παιδία. Τόσα κακὰ δὲν πρέπει νὰ μείνωσιν ἀνεκδίκητα· ἔξω ἂν μᾶς ἀποδείξωσιν εἰ φίλοι του, ὅτι εἶναι μεγάλη ἀδικία, νὰ πολεμῆ καὶ νὰ φονεύη τις τὰς τίγρεις.

Καὶ ἐκδικεῦμενοι ὅμως, φίλοι ὁμογενεῖς, δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι εἴμεθα ἄνθρωποι, καὶ ἄνθρωποι χριστιανοί. Ἡ ἀνθρωπότης μᾶς λέγει ὅτι κατὰ τοῦτο διαφέρομεν ἀπὸ τὰ θηρία, ὅτι ἀρκούμεθα νὰ φονεύωμεν τοὺς φονεῖς, ὅταν ἄλλο μῖσον δὲν ἔχωμεν νὰ φυλάξωμεν τὴν ἰδίαν μας ζωὴν ἀπὸ τὰς φονικὰς των χειρας. Ἡ ἱερὰ θρησκεία μᾶς παραγγέλλει τὸ, « Μὴ κακὸν ἀντὶ κακοῦ. » Πρὸς θηρία πολεμοῦμεν· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ θηριοθώμεν διὰ τοῦτο· ἔπαινος ἀνδρείας ἀναμφισβότως χρεωστεῖται εἰς τὸν φονεύοντα τίγρεις· ἀλλ' εἴν' ἀσυγκρίτως ἀξιώτερος ἐπαίνου ἕστις ἔχει τὴν ἐπιστήμην νὰ ἡμερώνη τίγρεις· πρὸς Τούρκους εἶναι ἡ πάλῃ μας, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ τοὺς παλαίωμεν ὡς Τούρκοι. Βλέπετε, ὅτι καὶ δικαίως παλαίοντες ὑπὲρ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας μας, δὲν ἐδίστασαν ὅμως τινὲς νὰ μᾶς συκοφαντήσωσιν ὡς ἀδικητὰς τῶν Τούρκων· δὲν ἐντρέψαν

συνειδήσεως, ὅτι ἐπλήρωσα τὸ εἰς τὴν πατρίδα χρέος, καὶ τὴν κοινὴν τῆς πατρίδος τὴν εἰς αὐτὸν εὐνοίαν, ὥστε κρῖνει, κηρύττει, καὶ δέχεται τὴν πληρωμὴν ὡς εὐεργεσίαν.

νά κηρύξωσιν ὡς παράθεσιν Εὐαγγελίου καὶ αὐτὰς τῶν ἱερέων μὲς τῆς ὑπὲρ τῆς νίκης δεήσεις, τὰς ὁποίας καὶ ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἀκέμη ἀναπτενάζουσα ἡ ἐκκλησία μας δὲν ἔπαυσε νὰ ἀναφέρει εἰς τὸν Θεόν. Ἡ ὅσας κατηγορίας δὲν θέλουσιν μᾶς κατηγορίσειν, εἰάν ἀληθῶς ἀδικήσωμεν τοὺς Τούρκους, Ὅχι! φίλοι ὁμογενεῖς, ἔχει τὴν αὐτὴν δικαιοσύνην, τὴν ὁποίαν καταθέλλομεν θεμέλιον τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας μας, ὡς δεῖξομεν καὶ εἰς τοὺς ἐχθρούς μας. Διακρῖν ἀπὸ τὴν πολιτείαν μας ἡ πηγὴ ὅλων τῶν κακῶν, ἡ ἀδικία· αὐτὴ δὲν βλάπτει μόνους τοὺς ἀδικουμένους· πρῶτην ἀρχίζει νὰ ἀπαράσῃ τὴν ψυχὴν ἐκείνου, ὅστις ἀνοήτως θέλει τοιοῦτον ἔφιν εἰς τὸν κάλπρον του. Ἄς δεῖξομεν καὶ εἰς τοὺς τυράντους μας, ὅτι δὲν τοὺς ἀμεινάζομεν ἐλάττω, καὶ εἰς τοὺς συνηγόρους των, ὅτι μὲ ὀλιγωτέρᾳ φῶσφι εἶπον αὐτοὶ καυχῶνται ὅτι ἔχουσιν, ἐξεύρωμεν ὁμῶς νὰ ἐνώσωμεν τὴν Πολιτικὴν μὲ τὴν Ἠθικὴν, καὶ ἐπληροφόρηθημεν, ὅτι ἀπὸ μόνῃν τὴν ἔνωσιν αὐτῶν ἔχουσιν νὰ προσμένωμεν τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν Περικίσις, 3 Ἰουλίου 1882.

ΒΑΣΙΛΕΥΪ

Τὸ Νομικὸν καὶ φιλοσοφικὸν τοῦ Βαυκαρία περίφημον Σύγγραμμα, εἰς Ἰταλικὸν ἰδίωμα δημοκυργηθὲν, μετεφράσθη, ὡς εἶναι πασίγνωστον, εἰς ἕλας τὰς γλώσσας, καὶ μεταγλωττίζεται ἀκέμη τὴν σήμερον ἐκ δευτέρου καὶ ἐκ τρίτου εἰς τὸ Γερμανικόν, Ἀγγλικόν καὶ Γαλλικόν, ὡς στήριγμα τῶν Κυβερνήσεων, ὁδηγὸς τῶν Βασιλέων καὶ διδασκάλος τῶν Λαῶν.

Αἱ Ἀυτοκρατορικαὶ Κυβερνήσεις τῆς Ρωσσίας καὶ Αὐστρίας, ὡς καὶ αἱ Βασιλικαὶ τῆς Πρωσίας, Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ λοιπαὶ, κατ' ἐκλογὴν τὸ ἐπρωτίμωσαν ἐν κυριῷ παρ' ἕλας τ' ἄλλα νομοθετικὰ βιβλία.

Ὁ Δεσπότης τῆς σημερινῆς Αἰγύπτου τὸ μετέφερε, καὶ ἐκεῖνος, εἰς τὴν γλώσσαν τῶν δούλων του· ἐκ τούτου φκίνεται πρὸς ἕλου σχεδὸν τοῦ κόσμου αἱ Διοικήσεις ἔκριναν ὠφέλιμον αὐτό.

Πρὶν τῆς ἐπαναστάσεώς μας, τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος δὲν εἶχεν ἔρκον νὰ ὑπακούσῃ εἰς καμμίαν ἀνομον Κυβέρνησιν, ἀλλ' ἐπειθέτο μόνον εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν διδασκάλων του.

Ὁ Κοραΐς εἶναι ὁ πρώτιστος τῶν διδασκάλων τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, αὐτὸς κατὰ τὸ 1802 ἔλαθε πρόνοιαν, ὡς κοινὸς τοῦ ἔθνους τότε πατήρ, νὰ μεταγλωττίσῃ εἰς τὴν καθομιλουμένην τὴν περὶ οὗ λόγος

Σύγγραμμα, αφιερώσας αὐτὸ εἰς τὴν τότε τῶν ὁμοφύλων ἑπτανησιαίων συστηνομένην Κυβέρνησιν.

Ἄμα εἶδεν ὁμῶς, ὅτι ἡ ἑλλὰς ἀπαλλάχθη τῶν δεσμῶν, καὶ ἔδωκ' ἴν' ὄρκον εἰς νόμιμον Διοίκησιν, ἕκαμα δευτέραν τούτου ἔκδοσιν κατὰ τὸ 1823 μὲ σημειώσεις πολυειδεῖς νομικὰς καὶ μὲ προλεγόμενα, τῆς ἐποχῆς ἀνάλογα, διὰ τὴν τελείαν τῆς ἀνεξαρτησίας ἀνάκτησιν καὶ τοῦ Συντάγματος τὴν στρέωσιν.

Καὶ μ' ἔλα ταῦτα, τὸ Σύγγραμμα τοῦτο πολλὰ εὐχίαι ἐδυνάθησαν ν' ἀποκτήσωσιν ὡς σπάνιον καὶ ἀκριβὸν: ἔνεκα τούτου ἀνέλαβον ὁ ὑποφαινόμενος τὴν μετατύπωσιν αὐτοῦ πανομοιότηπως, καὶ εὐρίσκωμαι περὶ τὸ τρίτον τοῦ ἔτους μέρους, ὡς δύναται νὰ πληρωθῆ ἡ Α. Μ. ἐκ τῆς αὐτοψίας τοῦ βιβλίου, χωρὶς νὰ προσθήσω οὐδ' ἰῶτα, διὰ νὰ μὴ δώσω λαῶν εἰς τοὺς ἐχθρούς ὥστε νὰ μὲ διασύρῳσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου Σου ὡς σφοδρὸν τῆρα Δημοκράτην, καθὼς ἔπραξαν καὶ εἰς τὴν ἔκδοσίν μου τοῦ Ἰουλιάρχου: ἐπρόθεσα μ' ὄλον τοῦτο εἰς τὸν Βακκαρίαν καὶ τὰ Προλεγόμενα τῶν Πολιτικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους παρὰ τοῦ αὐτοῦ Κερκῆ τῶν 1821, καθὼς καὶ τὰ ἐπὶ τῶν Ἰθδικῶν παρὰ τοῦ ἰδίου Κερκῆ τῶν 1822 πρὸς κατ' ἀλήθειαν περισσοτέρην τῶν ἰδίων καὶ γνώσεων τοῦ Συγγραφέως. Κατ' αὐτὸν λοιπὸν τὸν τρόπον, τὸ βιβλίον γίνεται πληρῆστατον, ὠφελιμοτάτον καὶ εὐθηνότατον εἰς ἴσῳ ἐνα, Δρ. γ. 5.

Διὰ νὰ μὴ νομισθῶ κερδοσκῶπος ἀπιφάσιχα, Βασιλεῦ! τόσον μικρὰν ἀξίαν! Ἄλλὰ δύναται καὶ οὕτω νὰ ὠφελῆται τι τὸ τυπογραφικὸν μου Κατάστημα, ἂν ἐπωλεῖτο ἅπαντα ἢ μετατύποις διὰ μιᾶς καὶ τὸ αὐτὸ ἔτος.

Ἄν ὁμῶς ἡ Ἑμετέρα Μεγαλειότης εὐδοκίση νὰ διατάξῃ τὸν ἐπὶ τὸν Ἑλιωτικῶν Γραμματεῖα νὰ λάβῃ ἀπὸ τὴν μετατύπωσίν μου τέτταρ' ἑκατὸν χίλια σάματα διὰ τοὺς Δήμους τοῦ Κράτους καὶ ἄλλα χίλια ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας Ἑπουργὸς διὰ τὰ σχολεῖα καὶ γυμνάσια, τότε εἴμπορῶ καὶ ἐγὼ νὰ ὠφελῆθῶ προεπόντως.

Ἡ ταπεινὴ μου αὕτη αἰτήσις, Βασιλεῦ, εἶναι δικαία, ἔπειτα ἀπὸ τάσας ζημίαις μ' ἐπροξένησαν κατὰ καιροὺς πάθη τινῶν Ἑπουργῶν! εἶναι δίκαιον τολμῶ νὰ ἐπαυολοῦμαι εὐσεβέστατος, ἵνα γίνῃ δεκτὴ ἢ πρότασις μου αὕτη.

Θέλω ν' ἴσως νομισθῆ πολλὰ δύο χιλιάδες σάματα!

Ἄπὸ τοὺς βασιλεῖς ἢ πρέπει τις νὰ μὴ ζητῆ οὐδέν, καὶ νὰ τοῖς λέγῃ τὴν ἀλήθειαν, ἢ ν' ἀπαιτῆ παρ' αὐτῶν ὅ,τι πραξενεῖ ὠφέλειαν εἰς τὸν αἰσῶντα καὶ δόξαν πελλήν πρὸς αὐτοὺς, χωρὶς ποτὲ νὰ τὴν κρύψῃ ἀπὸ τοῖς ἰδοῦς!!!

Τῆ α. Μαρτίου 1842. Ἀθήναι.

Ἐυπειθέτατος καὶ ἱστός ὁπήκεις
Ἐπαρίστερος Π. Σοφισανόπουλος.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Β. Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας.

Ὅλοι κάθονται ἑσπέραι ἐπὶ τῶν θυρῶν τοῦ Ἑπισημείου τούτου ἀπαι-
τῶντες θέσεις διὰ νὰ κηφηνεύσωσιν ἰ. Παιεὶς δὲ ἀκίματα ἐφ' ἔρουζ ζωῆς
ἐργάται, χωρὶς νὰ ἐγγίζωμεν μηδὲν λεπτόν ἀπὸ τοῦ πτωχοῦ λαοῦ τὴν
αἰματηρὸν ἰδρώτα, καταγινόμεθα νὰ τοῦ ἀνοίγωμεν εἰρηνικὴν καὶ ἀστασία-
σταν ἑδδὸν τεχνῶν, ἐπιστημῶν καὶ ἠθικῆς.

Τὸ τεχνικώτερον, μᾶλλον ἐπιστημονικὸν, Κυβερνητικὸν καὶ πλέον χρηστώ-
θες Σύγγραμμα ὑπάρχει ὁ Βεκκκρίας τοῦ Κοραῆ, τὰ Προλεγόμενα τοῦ ἰδίου
εἰς τὰ Πολιτικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ εἰς τὰ ἐπὶ τῶν ἠθικῶν αὐτοῦ.

Τὰ Συγγράμματα ταῦτα, ὑπὲρ τὰς 15. δραχ. τιμώμενα πρὸ χρόνων,
μετατυπῶνται σήμερον εἰς ἓνα τόμον μὲ ἰσραῖον χαρτίον καὶ λαμπρὸν τύπον
περίπου τριάκοντα κόλλας διὰ μόνον δραχ. πέντε ἀριθ. 5.

Ὡς ἐπιωφελέστατον τὸ βιβλίον ταῦτο εἰς τοὺς δῆμους τοῦ Βασιλείου,
προκαλλῶ μὲ σέβας, ὅπως ἰκετευθεῖσα ἡ Α. Μ. ἐκ μέρους μου, διατάξῃ τὴν
Β. ταύτην Γραμματεῖαν νὰ λάβῃ χίλια σώματα ἀριθ. 1000 ἐκ τῆς Με-
τατυπώσεώς μου ταύτης.

Μ' ὄλον ἔτι ἀναφέρωμαι κατὰ χρέος πρῶτον πρὸς τὴν Α. Μ., παρα-
καλλῶ ἐκ δευτέρου τὴν Β. ταύτην Γραμματεῖαν, ἵνα ὑπευθυμίσῃ πρὸς τὸν
Βασιλέα τὴν ἐπιωφελεῖ αἰτησίαν μου εὐσεβῆστας, ἐπὶ δόξῃ τοῦ θρόνου τοῦ
καὶ προκαπῇ τῶν ἀπαυταχοῦ διατρεβόντων Ἑλλήνων.

Ἄν ἡ δικαία, χρησιμωγάτη καὶ εὐσιώδης αὕτη πρόταξις μου ἀποτύχῃ,
μόνος δ' Ἑπισημῆς ἔχει νὰ δώσῃ λόγον εἰς τὴν ἱστορίαν ἀπεποιούμενος
τοιούτην προσφερόν διότι καὶ ἡ Β. τυπεγραφία, ἂν τυπώσῃ τὸ τοιοῦτον
βιβλίον, δὲν δύναται νὰ τὸ πωλήσῃ παρὰ εἰς διπλὴν τιμὴν ἀφ' ἧτι ἐγὼ,

Ἐν Ἀθήναις τῇ ἀ. Μαΐου 1842.

Ἐπισημῆστας
Π. Σοφικλῆσποιλοσ.

Ε. Γ. Τὸ τρίτον μέρος τῆς μετατυπώσεώς μου ταύτης εὐάλον σήμερον
ὑπ' ὄψιν τῆς Α. Μ. εἰς βιβλίον τρία, ἵνα μὴ νομίσῃ τις ἔτι παίζων ἀναφέ-
ρομαι εἰς τὴν Β. Γραμματεῖαν περὶ τούτου.

Πρὸς τὴν Β. Γραμματεῖαν τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως.

Διὰ τὸ ἀκριβὲν καὶ σπάνιον δὲν δύνανται οἱ σπουδαῖοι, οἱ διδάσκαλοι
καὶ οἱ μαθηταὶ ν' ἀποκτήσωσιν τὴν Βεκκκρίαν καὶ τὰ Προλεγόμενα ἐπὶ τῶν
Πολιτικῶν καὶ ἠθικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους παρὰ τοῦ Κοραῆ, καὶ τοὶ τὰ μέ-
γιστα χρησίμων ὄντων εἰς ἑαυτούς.

Ἰνεκὲν τούτου μετατυπῶνται ταῦτα πάντα ἀπαραλλάκτως εἰς ἓνα τόμον,
χωρὶς προσῆαφαιρέσεως ἐκ μέρους μου αὐδεμίας, μ' ἰσραῖον χαρτίον καὶ
λαμπρὸν τύπον διὰ δραχ. πέντε, ἀριθ. 5, ἀνεγέρθησιν σήμερον περὶ τούτου
εὐσεβῆστας πρὸς τὴν Α. Μ., ἰκετεύσας ὅπως εὐκρεπτηθεῖσα διατάξῃ νὰ
λάβῃ καὶ ἡ Β. αὕτη Γραμματεῖα ἐκ τῆς μετατυπώσεώς μου ταύτης σώμα-
τα χίλια ἀριθ. 1000,

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΤΑΤΥΠΩΣΙΝ ΤΟΥ ΒΕΚΚΑΡΙΑ.

ΑΘΗΝΩΝ.

Ο Πρόεδρος τῶν Ἰσχυρίων Παναγ. Λαζαρίδης.
 Γ. Κουντουριώτης.
 Ο ποτα τῶν Ἐκτελεστικῶν Θεμ. Κ. Ἰατροῦ.
 Π. Μαυρομιχάλης.
 Ο τῆς Συνόδου Νεόφυτος Γεώργιος Σκευφός.
 Ο τῶν Ἰπουργείων Παῦλος Σκευφός.
 Α. Κριεζής.
 Ο Ἰπουργός τῶν Ἐσωτερ. Α. Ἰατρίδης.
 Α. Χρηστοειδής.
 Ο τῶν Στρατιωτικῶν Αλ. Βλαχόπουλος.
 Ο τῆς Δικαιοσύνης Γ. Πύλλης.
 Ιω. Κ. Καρατζᾶς.
 Ο Ἐξοχώτατος Πρέσβυς Δε. Λαγρεναῖ.
 Ο Ἐξοχώτατος Μουσούρης Ανδρ. Μουρομιχάλης.
 Δ. Π. Μουρομιχάλης.
 Αν. Χαντζόπουλος.
 Κατζᾶκος Μαυρομιχάλης.
 Κυριακ. Μαυρομιχάλης.
 Ιωάννης Λυκοῦργος.
 Δ. Ζ. Φωκᾶς.
 Γ. Ε. Κυτταριόλης.
 Π. Χρηστοειδής.
 Σ. Ἰαζής.
 Ανδρ. Λέων.
 Κ. Φειστηρόπουλος.
 Ιωάννης Ζιώτος.
 Δ. Ραϊζόπουλος.
 Γ. Σπεντζόπουλος
 (ἐκ Φυλιατρῶν).
 Λέων Σκλαβουνέπουλος
 (κ. Φυλιατρῶν).
 Ν. Γλυκερῦδης (ἐκ Φυλ.)
 Κ. Α. Μουχοῦλης
 (ἐξ Ἀγουλινίτζης).
 Α. Π. Παρασκευόπουλος.
 Πυθαγόρας Σ. Ζώρας.
 Ιωάννης Βαλωνίτης.

Ο Σύμβ. Δ. Μανσόλας.
 Αλέξ. Ραγκαβός.
 Παναγ. Λαζαρίδης.
 Ν. Πετροκέκκινος.
 Θεμ. Κ. Ἰατροῦ.
 Σ. Α. Σπηλιωτάκης.
 Γεώργιος Σκευφός.
 Παῦλος Σκευφός.
 Α. Ἰατρίδης.
 Αλ. Λάσκαρης.
 Α. Βενεζανόπουλος.
 Πατριάρχης.
 Γ. Δεῖλλης.
 Γ. Κ. Περσάκης.
 Αγιλ. Κονταράτος.
 Α. Ν. Βαχατόρης
 (Σμυρναῖος).
 Μαργαρίτης Σμυρναῖος.
 Ανδρ. Μουρομιχάλης.
 Απ. Σαλωνιτίδης.
 Ν. Κρίσπης.
 Η. Σ. Κυριακίδης.
 Μ. Θεοδωροῦ.
 Η. Σκαπέσσος.
 Αριστιδης Σάββας.
 Μητρὸς Κ. Κηρύκος.
 Ανθ. Αλ. Ρουζιοῦ.
 Μ. Μπαλάσκα.
 Σ. Αβραϊτινός.
 — Μιλτ. Ν. Νεῦτζος.
 Γ. Ιωαννίδης (ἐκ Τρικέρ.)
 Α. Σ. Κονοφᾶς.
 Γ. Κ. Τσαπαλόπουλος.
 Ι. Σ. Κυριακίς.
 Β. Πάλλης: Εἰρηνοδίκης.
 Γ. Γιαννεῖσος.
 Ηλᾶτ. Παπαγιαννεύλης.
 Βενέδικτος Γράκ.
 Η. Παπαγιαννεύλης.
 Κ. Παπαγιαννεύλης.
 Α. Βαχατόρης.
 Αλέξος Μ. Ἀγγινός.

Αθ. Πατρίδης.
 Μ. Μουσούρης.
 Ζ. Λαζαρέτος: Κυθήριος.
 Δ. Κουζογιαννόπουλος.
 Λεωνίδας Βασιλείου.
 Ο συνταγματάρχης Χ.
 Χατζηπέτρος
 Χ. Κανελλάπουλος
 Ν. Σακκόπουλος.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Ο Ἄγιος Ἀλεξανδρείας.
 Αβρ. Χρόνια.
 Γ. Χατζηπαντελῆ.
 Στέφ. Κάσδαγλης.
 Ν. Κυτριλάκης.
 Ερμ. Φιλιππίδης.
 Ανδρ. Μεταξᾶς.
 Γ. Δημητρίου.
 Αλ. Μ. Καλογιάννης.
 Λευκ. Τζάκαλης.
 Α. Οἰκονόμου.
 Κων. Ἰζακίου.
 Στέφ. Αντωνιάδης.
 Σταμ. Π. Τζιτζινίας.
 Αλ. Λύγερινός.
 Νικ. Εὐστρατιάδης.
 Κων. Σαρῆς.
 Φίλ. Γ. Ἀμάραντες.
 Ιωσήφ Βίπαχατόρης.
 Γ. Μηνώτος.
 Γ. Κοκκιλάνης.
 Ανδ. Φιλιππίδης.
 Ιω. Ἀντωνιάδης.
 Γ. Μωρίδης.
 Γ. Κ. Ἰζκράς.
 Δ. Κουβαράς.

ΑΝΔΡΟΥ.

Αντ. Καήρης.

Ε.Υ.Δ της Κ.Τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Αιων. Χαλαράμπου
Ι. Αθηνάιος
Νεώφ. Ραϊκόπουλος
Ιω. Δ. Μασκούτης
Δ. Κοιδύλης
Γ. Καρυτινάκης
Γ. Διαπούλης

ΑΤΤΑΛΑΝΤΗΣ.

Δημ. Πλία
Π. Δ. Ταχιδόπουλος
Δ. Κυδωνιάτης
Πέτρ. Βακάλεγγλου
Ηλ. Μιχαηλίδης
Σπ. Παχώμης
Σ. Α. Καρούσης
Αλ. Χαντζιάκης
Ν. Α. Καλογερόπουλος
Υ. Πελοπίδας

ΑΝΑΤΟΛ. ΕΛΛΑΔΟΣ.

Θεόφ. Γεωργίου
Λεωνάρ. Λαπυσαϊάδης
Παπαθαν. Παπαγεωργίου
Γ. Σ. Καλός
Αναγ. Μ. Δούκας
Παναγ. Καρατζολόπουλος
Αάμπρος Κρίκης
Π. Γ. Καλκανδής
Σπυρ. Γ. Καλκανδής
Γιάννης Παπαλουκά
Αγιλ. Γ. Παπαλουκά
Σωτήρχος 'Αθανασίου
(εξ 'Αταλάντης)
Έρ. Αθ. Τζεϊτζές
(εκ Σαδίου)
Ι. Χ. Γιαϊντζής
Κ. Παπαδημητράκοπουλ.
Θ. Υήσου Ζοιγράφος
(εκ Κασταριάς)

ΓΑΛΛΕΙΔΙΟΥ.

Ι. Τυρνακλή
Ν. Μ. Οίκογυμνίδης
Συρ. Οηλαράς
Αναγ. Νήτας
Σπ. Αργεθατόπουλος

Παπαγεωργόπουλος
(δημοδιδάσκαλος)

ΔΙΔΑΣΚΑΛ. ΛΘΗΝΩΝ.

Ι. Κ. Περίδης
Δημ. Τζαμόπουλος
Θ. Χ. Πρίμας
Αντ. Αντωνόπουλος
Ιω. Τριαντόπουλος
Ιω. Α. Κούτζελας
Αθ. Μητρόπουλος
Μαρ. Χορζαπές
Δημ. Μ. Παπαδόπουλος
Έρ. Παπαδάκης
Ι. Κ. Μαριώτης
Ι. Έρ. Κορυζής
Α. Γ. Γραφιάδης
Παντ. Ν. Δελιονίτης
Ν. Αφρόπουλος
Κ. Αναγνωστόπουλος
Ν. Κοκκίδης
Γρύ. Παπασωτηριάδης
Φραγ. Αντωνιάδης

ΔΙΩΡΗΣ ΗΛΙΑΣ.

Αύγ. Α. Πατραλιάς
Σ. Χ. Στεφανόπουλος
Α. Χ. Γιανναρόπουλος
Σ. Αθ. Λεκατζάς
Ιω. Αλμπανόπουλος

ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ.

Σπυρ. Ν. Αηλαπόρτας
Α. Η. Βοθροτής
Γ. Κρασσάς Ύπασυνήγ.
Σπ. Απάνης Γερμασίμου
Ν. Κ. Μιλιαρέσης
Γερ. Αντίπας ποτέ Σπυρ.
Ηλ. Αντίπας ποτέ Σπυρ.
Η. Ραυτόπουλος ποτέ Νικ.
Ι. Γ. Γαλάτης
Η. Σταμ. Ραυτόπουλος

ΚΑΛΑΜΡΥΤΩΝ.

Σπ. Ραφ. ποτέ Ανασσα.
Γ. Ιερεύς Λιθαθενόπουλος
(Παπαδάτος ποτέ Η.)
Αλ. Νικολέπουλος
Στελ. Αηλ. Αντίπας Μουσ.
Δ. Αντίπας ποτέ Στέλιου Η. Γ. Παπαδημητράπουλης

Δ. Αντίπας Γεωργίου
Ανδ. Ποτιτζιάνος
(ποτέ Ιερ. Εύσαθίου)
— Ο Μητροπολίτης Κεφ.
Ιω. Ιερεύς (ό Διακρέυσης)
Χρ. Ιερεύς (ό Ραζής)
Γεώ. Ιερεύς (χοιραφάς
Ρακατζή)
Π. Ιερεύς (ό Βλάχος)
Ι. Ιεροδιάκονος (Κασσιμάτ.)
Παν. Κόμης Λοξέρδος
Ιω. Μικελακάτος
Νικόλ. Μακρής
(ποτέ Κωνσταντίνου)
Σπ. Ν. Φωκάς Τζαγετάτ.
Σαρ. Φωκάς
Ανδ. Β. Κατζαίτης
Ανδ. Φωκάς Ιωαννίδης
Κ. Κορφιάτης τού Θανάση
Γερ. Κορδάκης Δοτοράτος
Δ. Κορ. Κωνσταντάτος Γ.
Κέρλ. Κωνσταντάτος
(Καρδάκης ποτέ Δημ.)
Ν. Νικολετάτος Καυδάμ.
Ν. Ανδρ. Μαρκαντωνάτος
Κ. Καρδάκ. Σοιματάς
Γερ. Ζαγορίτης Φαραντάτ.
Γερ. Φωσόνης (τού Νικολ.)
Ι. Κλεμάκης δημοδιδάσκ.
Ο εύλαβής Γύσαθ. Ιερεύς
Φωσόνης Κ. Θ. Ν. Β. Α.
Μαρίνος Πήτορος Φωκά
Άγγελ. Ιω. Φωκάς
Σταύρ. Φωκάς Ιωαννίδης
Πανύγ. Φωλιππάκης
Χαρ. Νικέλα Πανός
Στ. λ. Διτόρες (Σιρβίνες)
Γεώργιος Κρασσάς
Ιωάννης Κανδάρης
Σπ. Κοιπεθίκρας Ιωαννίδ.
Κ. Τροϊάνος Χαλαράμπου
Γεράσιμος Δουρβιτσιάνης
Γεράσιμος Υύγευρος
Παναγ. Ανδ. Περσιάνος